

جلسات شرح و تفسیر

حجت الاسلام و المسلمین استاد
محمد جواد حاج علی اکبری

موضوع:

دعای هشتم (پناه بردن به خدا)
جلسه ۵۹

۱۳۹۵ / ۰۳ / ۱۷

- تجلی نام کریم خداوند در ماه رمضان
- دعاهایی برای بهره‌برداری بیشتر از رمضان
- ماه رمضان در آینه قرآن
- ماه دعا
- همه باید در ماه رمضان تغییر کنند
- رفتار کریمانه در ماه رمضان
- خطبه‌ای بی نظیر در معرفی ماه رمضان
- ولایت، باطن ماه رمضان است

ماه بزرگ کرامت می‌کند، به ما هم کرامت کند.

لحظات بسیار ممتاز و شیرینی است. یار عزیزی که یک سال از او دور افتاده بودید، دارد به شما می‌رسد و لحظات وصال نزدیک می‌شود. ماه مبارک رمضان، خیلی بزرگ و با عظمت است و ظرفیت‌های کرم خداوند در این ماه برای بندگان اعجاب‌انگیز است. ماه مبارک رمضان، طلوع تمام و تجلی کامل نام مقدس «کریم» پروردگار متعال است. نام مقدس کریم حضرت حق، وقتی می‌خواهد در آینده‌ی زمان طلوع کند و بدرخشد، می‌شود ماه مبارک رمضان. «رمضان الکریم» عبارت مناسبی است که آن را به نام کریم پروردگار نسبت می‌دهد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
رد الله

تجلی نام کریم خداوند در ماه رمضان

پیشاپیش فرارسیدن ماه مبارک رمضان را به محضر مقدس امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و همه‌ی دوستان آن حضرت و ارادتمندان آن بزرگوار تبریک و به جمع عزیز حاضر تهنیت عرض می‌کنم. ان شاء الله که خدای متعال در این دقایق باقی مانده از ماه معظم شعبان، همه‌ی ما را از مغفرت و آمرزش و رحمت خاص خود بهره‌مند سازد و موانعی که بین ما و ماه مبارک رمضان است، به لطف و کرم خود برطرف نماید و از بهترین بهره‌هایی که به بهترین بندگان در این

در یک قطعه از دعاهای شب نیمه‌ی ماه شعبان که افتتاحیه‌ی ماه مبارک رمضان و لیالی قدر است، حضرت فرمودند: «ادَّبَتْ عِبَادَكَ بِالْكَرَمِ وَ أَنْتَ أَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ»؛ تو بندگان خود را با شیوه‌ی کرم تربیت می‌کنی و می‌پروری و شخصیت آنها را تراش می‌زنی؛ چراکه روش تو روش کرم است؛ چنان‌که در قرآن کریم هم وقتی می‌خواهد روش مواجهه‌ی حضرت حق را با بندگان تشریح کند، ذیل نام مقدس کریم تشریح می‌کند و می‌فرماید: «مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ»؛ [۱] چه چیز تو را در برابر پروردگار کریمت مغرور ساخته؟! همان کس که تو را آفرید و [اندام] تو

را درست کرد و [آنگاه] تو را سامان بخشید و به هر صورتی که خواست، تو را ترکیب کرد». آفرینش شما ذیل نام مقدس کریم است. کریمانه خلق کرد و کریمانه قوای وجودی شما را تسویه کرد و کریمانه قوای وجودی شما را به نقطه‌ی تعادل رساند و کریمانه صورتگری کرد. همه‌ی اینها به قلم کرم رقم زده شده است.

ماه مبارک رمضان ماهی است که حضرت کریم با بندگان خود به روش تکرّم که شیوه‌ی بزرگداشت و گرمی‌داشت در اوج احترام و شرف و کرامت است، برخورد می‌کند. پس تجلی نام مقدس کریم که از اسماء الحسنی است، در آینه‌ی زمان می‌شود ماه مبارک رمضان.

به تفصیل بیان می‌کنند و سپس سراغ ماه مبارک رمضان می‌روند که درخشش کرم است.

در دعای چهل و چهارم، امام (علیه السلام) چهار مسئله‌ی اساسی را به ما یادآوری می‌کنند. یکی اینکه ماه مبارک رمضان به قدری بزرگ است که باید از خود خداوند بخواهیم که به ما کمک کند تا آن را بشناسیم؛ لذا در دعای شب اول می‌گوییم: «وَأَلْهِمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ؛ معرفت فضل و بزرگی‌اش را به ما الهام کن».

دومین مسئله، روزه با تأکید بر روزه‌ی جوارحی است. سومین مورد، عبارت است از رسیدگی ویژه به نمازهای واجب و نکته‌ی چهارم عبارت است از اصلاح خطوط ارتباطی و تماس

دعاهایی برای بهره‌برداری بیشتر از رمضان

امام سجاد (علیه السلام) دعای چهل و چهارم صحیفه‌ی مبارکه‌ی سجادیه را در زمان ورود به ماه مبارک رمضان و دعای چهل و پنجم را نیز در زمان وداع می‌خواندند. هر سال به اصحاب صحیفه توصیه می‌کنیم که این دو دعا را در بدایت و آغاز ماه مبارک رمضان با قصد اکتشاف ظرفیت‌ها و الطاف و عنایات خدای متعال بخوانید. البته دعای چهل و سوم که مربوط به رؤیت هلال است نیز مناسب است.

در دعای چهل و پنجم، امام (علیه السلام) با یک مقدمه، شیوه‌ی کریمانه‌ی حضرت حق و مبانی تکرّم را بر اساس آیات قرآنی

با دیگران و برگرداندن آنها به جایگاه احسان و استفاده از این خطوط برای غنی‌سازی قیامت به بهترین شکل. هنگام ورود به ماه مبارک رمضان، این سه دعا را با دقت و با قصد استخراج این محورها بخوانید.

ماه رمضان در آینه قرآن

سعی کنید با تلاوت قرآن از ماه قرآن استقبال کنید. روزه‌داری در ماه مبارک رمضان، نوعی ادب و احترام در استقبال از قرآن کریم است؛ قرآنی که به تعبیر امام راحل عظیم‌الشان، معنویت خاتم آن را نازل کرده است. ماه مبارک رمضان در قرآن کریم با این آیه معرفی شده:

«الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ» [۳] پس هر کس از شما این ماه را درک کند، باید آن را روزه بدارد». از این آیه‌ی قرآن فهمیده می‌شود که در ماه مبارک رمضان که ماه طلوع کرم خداوند است، رب کریم بندگانش را با مائده‌ی قرآن کریم پذیرایی می‌کند.

ماه دعا

ادب ورود به این ضیافت

اصطلاح اهل معرفت، تربیت فقری است و شما این سؤال را باید در وجودتان پرورش دهید و هر چه نیاز شما توسعه پیدا کند، بهره‌تان نیز افزایش می‌یابد.

این ماه، ماه ضیافت کریمانه و ماه مخصوصی است. ساعات و لحظات آن پر از مغفرت و عنایت پروردگار متعال است و به کرم حضرت حق، غنی‌سازی شده است.

قرآن درباره دعا می‌فرماید: «وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَ لِيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ» [۴] و هر گاه بندگان من، از تو در باره من بپرسند، [بگو] من نزدیکم، و دعای دعاکننده را - هنگامی که مرا بخواند - اجابت می‌کنم. پس [آنان]

چيست؟ «روزه» ادب ضیافت الهی است.

مسئله‌ای که در ارتباط نزدیک و شیرین و صمیمانه‌ی با حضرت حق، برای استضاءه‌ی انوار قرآنی و استفاده از گنج‌های این ماه موضوعیت دارد، «دعا» است. چنانچه جان انسان آراسته و پاکیزه شود، دل انسان، آماده‌ی نزول اجلال قرآن می‌گردد.

حال که شما وارد فضای فوق‌العاده‌ی ماه مبارک رمضان شدید، برای استقبال از قرآن کریم و بهره‌مندی و حظ کامل، حالتان باید حال افتقار یعنی عرضه‌ی فقر به درگاه خدا باشد. افتقار وقتی می‌خواهد در یک واژه معرفی شود، اسمش می‌شود دعا. حال شما باید حالت خواستن باشد. ماه مبارک رمضان، ماه پرورش سؤال است و به

فرصت برای بروز رفتارهای کریمانه، همین ماه است. رفتارهای کریمانه در خطوط ارتباطی اتفاق می‌افتد و هر جا شما با دیگران ارتباط دارید، باید از شما کرم بروز کند و به دستگیری و گره‌گشایی و لطف و محبت و دل‌سوزی و همدردی و هم‌زبانی و احترام مشغول باشید. مثلاً رفتار شما در این ماه با پدر و مادرتان باید حتماً فرق کند و از رفتارهای کریمانه‌ی شما احساس کنند که خبرهایی شده است. همچنین برخورداران با همسرتان باید در این ماه فرق کند؛ به طوری که خانم خانه بگوید: این آقا، آقای دیگری شده و خیلی آقاتر و شیرین‌تر شده است! اطرافیان شما که در شرایط بی‌کسی هستند، ببینند که پشتیبان

باید فرمان مرا گردن نهند و به من ایمان آورند، باشد که راه یابند». آیه‌ای شیرین‌تر از این در قرآن پیدا نمی‌شود. پس، از اول ماه تا پایان آن، حال انسان باید حال دعا و سؤال و درخواست و عرضه‌ی فقر به ساحت قدس ربوبی باشد. سعی کنید این فقر را در خودتان توسعه دهید؛ چراکه: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ» [۵] ای مردم! شما (همگی) نیازمندان به خدا هستید، تنها خداوند است که بی‌نیاز و شایسته هرگونه حمد و ستایش است».

همه باید در ماه رمضان تغییر کنند

از متن دعای چهل و چهارم برداشت می‌شود که بهترین

مولا لطف و کرمش را به مزایده گذاشته است. مزایده‌ی حضرت حق به عکس است؛ همه مزایده می‌گذارند که چه کسی از من گران‌تر می‌خرد، اما او مزایده گذاشته که چه کسی به من گران‌تر می‌فروشد.

مولا از شما توقع همین رفتار کریمانه را دارد؛ رفتار کریمانه با خودتان و با حضرت حق و با دیگران، اعم از نزدیک و دور و انسان و طبیعت و... مولا در این ماه شما را این‌گونه می‌پسندد.

مواجهه‌ی کریمانه با خدای متعال، در ابراز افتقار و سؤال و دعا و مناجات نهفته است. هیچ حد و مرزی در مقام اجابت وجود ندارد و دستش باز است و هر چه بخواهد می‌دهد. این می‌شود ادب در

پیدا کرده‌اند و دیگر احساس تنهایی نکنند. کسی که بیمار است، ببیند که عیادت‌کننده پیدا کرده است. رفتار کاسب با خریداران و خریداران با فروشنده‌ها و رفتار همه با هم باید تغییر کند؛ چراکه این ماه، عادی نیست و ساعات و ایام آن، افضل است.

رفتار کریمانه در ماه رمضان

خدای کریم در این ماه، «عبد کریم» را می‌پسندد. این عبد، رفتارهایش با خدای کریم، کریمانه است. ابراز افتقار و سؤال و دعا و استقبال از کرم پروردگار با ادب روزه میسر است. مولا هر چه در شما کرم ببیند، از خزانه‌ی کرامت و رحمتش، سهم شما را توسعه می‌دهد و هیچ حدی هم ندارد. در ماه مبارک رمضان،

برابر حضرت حق. الله است. این، روزهی قلب
 رفتار کریمانه با خودتان، در
 روزه بروز می‌یابد؛ زیرا به
 خودتان گفته‌اید که: من
 باید فرشته‌خویی را تمرین
 کنم. می‌خواهم به نفع بخش
 متعالی وجودم که روحم است،
 به بخش اسفل شخصیت
 خودم سخت‌گیری کنم که
 جسم من باشد. این می‌شود
 برخورد کریمانه با خود که
 البته مراتبی دارد و از نخوردن و
 نیاشامیدن و ترک لذت‌ها آغاز
 می‌شود که به آن روزهی فقهی
 و شرعی می‌گوییم تا برسد
 به روزهی جوارحی که برخورد
 کریمانه‌ی شما با چشم و زبان
 و گوش است که نگذارید به
 انجاس دنیایی آلوده شوند.
 از این حالت به ورع تعبیر
 می‌شود. البته بالاتر از این
 هم هست که ترک ما سویی

الله است. این، روزهی قلب
 است که روزهی عارفانه است.
 محور سوم هم برخورد کریمانه
 با دیگران است که حداقل آن
 این است که از شما به دیگری
 ضرری نرسد و این مقام را
 سلام می‌گویند؛ یعنی بین
 من و شما سلم باشد. پیامبر
 اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمودند:
 «مَثَلُ مُؤْمِنٍ، مَثَلُ زَنْبُورٍ عَسَلٍ
 است که اگر بخورد، چیزهای
 پاک و پاکیزه می‌خورد و
 اگر تولید کند، چیزی پاک
 و پاکیزه تولید می‌کند و اگر
 روی شاخه پوسیده‌ای بنشیند،
 آن را نمی‌شکند». [۶] زنبور
 عسل بهترین‌ها را می‌نوشد
 و به‌گزین است و بهترین‌ها
 را تقدیم می‌کند و آسیبی هم
 به کسی وارد نمی‌کند و حتی
 پرچم‌های گل را نمی‌شکند.
 اطراف منزل ما در دماوند،

کرده‌اید. رفتار کریمانه با خودتان نیز می‌شود روزه که از تمرین فرشته‌خویی در نخوردن و نیاشامیدن شروع می‌شود تا آنجا که اعضا و جوارح خود را از انواع آلودگی‌ها حفظ می‌کنید که می‌شود روزه‌ی چشم و گوش و دست و زبان و پا. «صوم القلب» که «صرف الوجه عن الغیر» و «توجه الی الله تبارک و تعالی» است، آخرین مرحله روزه است.

نقطه‌ی آغاز رفتار کریمانه با دیگران، ترک شر نسبت به آنان است. در این سیر انسان به جایی می‌رسد که از لحظه‌لحظه‌ی ارتباط با دیگران، آنها احساس کرامت و شخصیت می‌کنند و سود مادی و معنوی و اخلاقی و علمی به آنها می‌رسد. مؤمن نفاع [نفع‌رساننده] است و وجودش

الان پر از زنبور است. دیروز داشتم رفتار زنبور را تماشا می‌کردم؛ چقدر حساب‌شده روی گل می‌نشیند و از ظریف‌ترین بخش گل بدون تخریب برداشت می‌کند؛ ولی گاهی ما صد جا را خراب می‌کنیم تا یک کار خوب انجام دهیم و این وسط، هزینه درست می‌کنیم. ویژگی مؤمن، کم‌هزینه بودن او است. این طور نیست که در راه رسیدن به اهداف خوب، هزینه درست کند؛ بلکه کم‌هزینه و پرفایده است.

ماه مبارک رمضان، فرصت تمرین کرامت و رفتار کریمانه است. این رفتار کریمانه با خدای متعال در ابراز افتقار و نیاز تجلی می‌یابد و هر چه شما درخواست خود را توسعه دهید، کریمانه‌تر رفتار

خطبه‌ای بی‌نظیر در معرفی ماه رمضان

اگر خواستید نقشه‌ی این رفتار کریمانه را به صورت ترسیم‌شده و با جزئیات ببینید، خطبه‌ی شعبانیه‌ی پیامبر عظیم‌الشان (صلی الله علیه و آله) را مطالعه کنید. آنچه از ایشان به ما رسیده، اصول و مبانی و نقشه‌های اصلی است که خیلی قیمتی است. اما متأسفانه اصلاً به خطبه‌ی شعبانیه اهمیت نمی‌دهیم.

در آغاز جوانی که حال و فرصتی بود، در یک ماه مبارک رمضان، پای این خطبه‌ی مبارک نشستم و برای دو ماه، یعنی شصت مجلس از آن مطلب استخراج کردم. خطبه‌ی شعبانیه را خیلی جدی بگیرید

سرشار از محبت و لطف و امید و علم است. هر که به شما نزدیک‌تر شد، باید برداشتش از کرم شما بیشتر شود. در خطوط تماس از پدر و مادر و همسر و ارحام شروع کنید و طبقه طبقه جلو بروید تا به همکاران و عموم کسانی که با شما در تماس هستند و حتی درگذشتگان برسید.

برای همه‌ی کسانی که از دنیا رفته‌اند، سُروور بخواهید و بگویید: «اللَّهُمَّ ادْخِلْ عَلَيَّ أَهْلَ الْقُبُورِ السُّرُورِ»؛ برای همه‌ی گرسنه‌ها غذا بطلبید و برای همه‌ی مریض‌ها شفا بخواهید. چنین مواجهه‌ی کریمانه‌ای را مولا می‌پسندد و ماه مبارک رمضان، ماه تمرین رفتار کریمانه است.

و از کنار آن آسان نگذرید. دریافت کنند.

ولایت، باطن ماه رمضان است

باطن این ماه، ولایت مطلقه‌ی الهیه، پیامبر اکرم، علی ابن ابیطالب و مهدی (علیهم السلام) است. طلوع کامل این ماه، در شخصیت انسان کامل است و آنها که زرنگ هستند، سعی می‌کنند در این ماه، بیشترین ارتباط را با انسان کامل و مخصوصاً امام عصر داشته باشند.

ان‌شاءالله وقتی همدیگر را بعد از ماه مبارک رمضان و در اولین جلسه‌ی صحیفه‌ی مبارکه‌ی سجاده می‌بینیم، تغییر را در یکدیگر احساس کنیم. خودتان را آماده کنید و با همه‌ی وجود، در این ضیافت الهی وارد شوید و جسم و روان و جان و ایمان و قلب و قالب و

خطبه‌ی شعبانیه در معرفی ماه مبارک رمضان، بی‌نظیر است. ماه مبارک رمضان و ظرفیت‌های آن را تشریح می‌کند و نقشه‌ی راه به شما می‌دهد. همین امشب، با دقت، روی جمله‌جمله‌ی این خطبه‌ی نورانی کار کنید؛ خواهید دید که حضرت همین سه محور رفتار کریمانه را در دسترس شما قرار می‌دهد. کاش وقت بود و من کل این خطبه را که برای من خاطره‌انگیز است، برای شما تبیین می‌کردم. از افطاری دادن و حسن خلق و صله‌ی رحم... در همین خطبه‌ی شعبانیه گفته‌اند تا آنچه مربوط به نماز و دعا و روزه‌ی جوارح است. ان‌شاءالله عزیزان مراجعه کنند و این نقشه‌ی راه را

ظاهر و باطن‌تان را به دست
کریم بدهید.

منابع و مأخذ

[۱]. انفتار: ۶ - ۸.

[۲]. بقره: ۱۸۵.

[۳]. همان.

[۴]. همان: ۱۸۶.

[۵]. فاطر: ۱۵.

[۶]. محمدی ری‌شهری، میزان

الحکمه، ج ۱۰، حدیث شماره

۲۷۰۱۸۵۷۳.

افوغها؛ درنگی بر مسئله تعلیم و تربیت

OfoghHa.ir © سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۴۸۵۹۵۹

۲ شنبه‌ها

از ساعت ۱۸ الی ۱۹:۳۰
(۶ ماه اول سال)

تهران، خیابان سرچشمه
مجتمع فرهنگی شهدای هفتم تیر